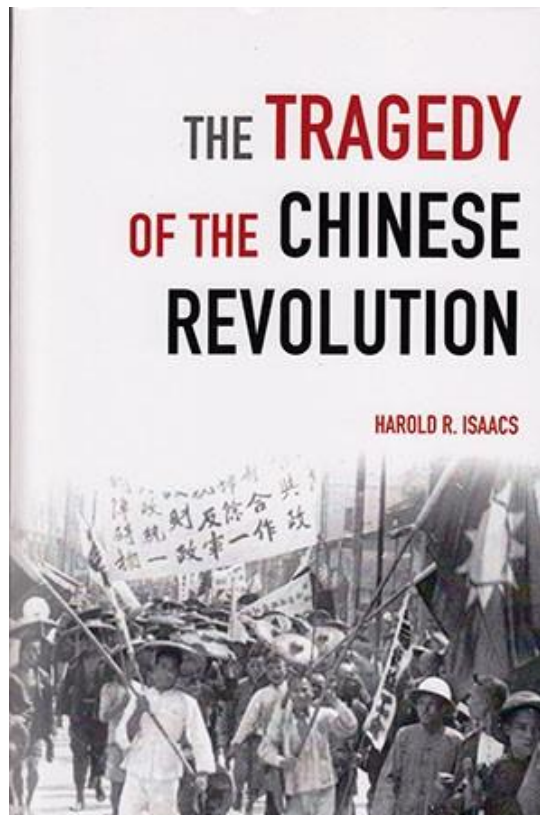

Peter Taaffe

Den kinesiska revolutionens tragedi av Harold Isaacs

22/5 – 2010. Förf. är generalsekreterare för *Socialist Party*

Bilden visar omslaget på 2010 års nyutgåva av Isaacs' klassiker, som är anledningen till Taaffes recension. Boken finns i svensk översättning på marxistarkivet.¹

Den kinesiska revolutionen 1925-27 utgjorde en av största och mest storartade rörelserna i mänsklighetens historia.

Hållna på samma nivå som dragdjur samlades de mångmiljonhövdade kinesiska massorna – ledda av den storartade kinesiska arbetarklassen – i städerna Shanghai, Guangdong, Wuhan osv. och attackerade själva grundvalarna för kinesiskt och imperialistiskt godsägarvälde och kapitalism i sin strävan efter befrielse och ett nytt samhälle. Med en ställning som t o m var ännu gynnsammare än den som fanns till i Ryssland i oktober 1917, var en framgångsrik revolution helt möjlig.

Men ett stort hinder stod i vägen för revolutionens framgång, nämligen den felaktiga politik som vid den tiden rekommenderades av Stalin och kretsen kring honom i ledningen för den Kommunistiska internationalen. De förespråkade att arbetarklassen och den exploaterade bondeklassen i Kina skulle bilda en allians, ”de fyra klassernas block”, med de så kallade ”nationella kapitalisterna”.

Detta var mensjevikernas misslyckade politik i Ryssland, överförd till kinesisk jord. Isaacs bok visar på ett lysande sätt att detta var revolutionens ”tragedi”. Detta har ända sedan dess ifrågasatts av Stalins och stalinismens apologeter. Men Isaacs besvarar dem med ett överflöd

¹ Se [Den kinesiska revolutionens tragedi](#)

av fakta och genom att beskriva massornas kamp på ett sätt som fullständigt urholkar deras argument och förstärker hans och Trotskijs.

Men denna bok är även så mycket mer än detta, eftersom den med stora litterära penseldrag målar ett storslaget panorama över de fruktansvärt exploaterade kinesiska arbetarnas och böndernas heroism, självupppoffringar och beslutsamhet att förändra världen.

Denna utgåva har fördelen av att vara originalversionen, som innehåller Trotskijs lysande introduktion, som togs bort från den ”förkortade” utgåvan. I och med att Isaacs efter Trotskijs död rörde sig åt höger, tillät han endast att den ”förkortade” versionen av hans arbete gavs ut. Denna version var fortfarande användbar och försvarade, trots författarens förändrade uppfattning, Trotskijs analys av revolutionen.²

Men den var inte lika effektiv som denna återställda version. Trotskij själv anmärkte: ”Isaacs bok [representerar] ett vetenskapligt arbete från början till slut. Den bygger på en samvetsgrann undersökning av ett stort antal förstahandskällor och kompletterande material”.

Det måste tilläggas att Trotskij diskuterade med den unge Isaacs,³ som var 28 när han skrev boken, och gick igenom den noga före publiceringen. Trots att Isaacs senare tog avstånd från sin trotskistiska och marxistiska bakgrund och Trotskijs idéer, är boken icke desto mindre en lysande uppvisning av Trotskijs idéer, speciellt vad gäller nyckelfrågan om den permanenta revolutionen som den tillämpades på Kina.

Denna teori menar att den kapitalistiska borgerligt-demokratiska revolutionen i det som nu är den nykoloniala världen, och som inbegriper en genomgripande jordreform och ett avskaffande av alla feudala och halvfeudala jordförhållanden, lösningen på den nationella frågan, demokrati, val av ett parlament osv., endast är möjlig om arbetarklassen blir den ledande kraften i en sådan revolution. Denna är i sin tur endast kapabel att leda revolutionen till ett segerrikt slut om den leder bondeklassen – speciellt dess lägre skikt – i kampen.

Ojämn utveckling

Det första kapitlet – ”Fröet till revolten” – är ett mindre litterärt mästerverk då det, genom de kinesiska massornas liv, beskriver lagen om en ”kombinerad och ojämn utveckling”, grunden till det som är en central punkt i Trotskijs teori om den permanenta revolutionen. Det inleds med:

I utkanten av de stora kinesiska städerna faller skuggorna av höga fabriksskorstenar över fält som fortfarande plogas med träplogar. På kajerna i hamnarna lossar moderna linjefartyg gods som bärs iväg på mäns ryggar eller skeppas längre inåt land på primitiva pråmar. På gatorna vrålar stora lastbilar och skramlande spårvagnar förbi kärror dragna av män fastspända likt djur till sina laster. Eleganta bilar tutar ilsket på människodragna rickshaws och skottkärror som trevar sig fram genom trafikens körfält. Gator, kantade av affärer där män och kvinnor fortfarande tillverkar sina varor med blotta händerna och enkla verktyg, leder fram till stora fabriker som drivs av surrande generatorer. Flygplan och järnvägar skär över enorma regioner som annars endast är förenade med tusentals år gamla gångvägar och kanaler. Moderna ångfartyg trafikerar kuster och floder och passerar djonker av ålderdomlig konstruktion. I städerna och byarna och i de enorma floddalarnas trötta jord som sträcker sig från havet in till Asiens hjärta mångdubblas dessa motsättningar och kontraster. De förkroppsligar nästan en halv miljard människors kamp för existens och överlevnad.

Det är beklagligt att författaren senare lämnade sin marxistisk-trotskistiska inställning. Hans son, Arnold Isaacs, försöker i sin nya introduktion förklara orsakerna till detta. Han medger

² Se [Olika utgåvor av *Den kinesiska revolutionens tragedi*](#) av Paul Collin.

³ Se [Leo Trotskij: Diskussioner med Harold R. Isaacs](#)

att hans far ideologiskt var överens med Trotskij när han skrev boken, men konstaterar sedan: ”Hans [Harold Isaacs] inställning till Trotskijns underliggande åsikter är en annan sak”.

Men Isaacs’ son medger att när boken skrevs så var den unge Isaacs ”revolutionär”, vilket Trotskij gillande noterade i sitt förord, men säger att ”dessa åsikter förändrades ganska snabbt”. Tretton år senare, i en ny förkortad utgåva – vilken inte gav hela omfattningen av denna bok – ”var han [Harold Isaacs] inte längre överens om de grundläggande leninistiska principer som Trotskij höll fast vid fram till sin död 1940” [förordet av Arnold Isaacs].⁴

Isaacs förändrade ståndpunkt förklaras med att han inte höll med om ”principen att en proletär diktatur ledd av ett enda revolutionärt parti måste ensamt utöva enda makten i en revolutionär stat”. Detta är en felaktig slutsats, som tillskrivs trotskister och marxister även idag.

En enpartistat i Ryssland som utövar den ”proletära diktaturen” (som hade en helt annan betydelse då än den har idag, i den meningen att den verkligen representerade arbetardemokrati) utgick inte från Trotskijns idéer utan från den ryska revolutionens kritiska läge och svårigheter.

Precis som Trotskij och vi många gånger har förklarat var det bara ett parti som till en början förbjöds av bolsjevikerna, nämligen de reaktionära Svarta hundradena. Alla andra partier – mensjeviker, socialistrevolutionärer, anarkister osv. – tilläts fortsätta så länge de förde en politisk opposition mot bolsjevikerna på ett fredligt och demokratiskt sätt. De förbjöds först efter att många hade tillgripit väpnat uppror mot bolsjevikerna – vilket socialistrevolutionärerna gjorde 1918 – och där mensjeviker och andra stödde olika tsaristiska eller vita generaler.

Senare slöt en del medlemmar av dessa partier upp bakom oktoberrevolutionens seger, men deras partier som helhet befann sig till en början på andra sidan av barriaderna. Såsom hans son förklarar i introduktionen, försökte Isaacs senare hävda att ”de sovjetiska erfarenheterna lärde oss att motsättningen mellan maktfullkomlighet och demokratisk socialism är fullständig. Enpartimonopolet i det politiska livet utvecklades till en byråkratisk oligarki, ett resultat som helt klart uppstod ur vissa av bolsjevismens grunder”.

Detta är den välbekanta saga som hävdar att stalinismen, ”maktfullkomligheten”, hade sitt ursprung i bolsjevismen och dess metoder. I verkligheten var stalinismen för att befästa sin ställning tvungen att utrota bolsjevismens alla grunder.

Bolsjevism

Lenins bolsjevikparti var det mest demokratiska partiet i historien. Stalinismen var tvunget att utrota detta parti i en flod av blod under 1930-talets fruktansvärda utrensningar. Enparti-regimen följde på den ryska revolutionens isolering och inte ur bolsjevismens ursprungliga mål.

Hoppet var att sovjetdemokratin skulle återställas efter inbördeskriget. Istället ledde revolutionens isolering till att det utkristalliserades en byråkratisk elit som 73 år efter revolutionen lyckades återinföra kapitalismen i Ryssland.

Men dessa frågor är hur som helst inte viktiga för denna bok, eftersom den handlar om den mäktiga kinesiska revolutionen 1925-27. De grundläggande faktorerna till denna mäktiga rörelse hade – precis som själva den ryska revolutionen, vilken inspirerade de kinesiska massorna – sina rötter i kapitalismens oförmåga att föra samhället framåt.

⁴ Arnolds förord finns översatt på marxistarkivet: [Förord till nyutgåvan av *Den kinesiska revolutionens tragedi*](#)

Vi vill uppmana alla som har möjlighet att införskaffa denna bok eller att skaffa den ihop med andra.⁵ Genom att läsa den kommer speciellt den yngre generationen att kunna förstå karaktären av 1925-27 års revolution.

Den kommer även att visa att de krafter som var inblandade i revolutionen 1944-49 under ledning av Röda armén och Mao Zedong, var helt annorlunda än de som fanns 1925-27, vilken var en klassisk arbetarklassrevolution som ledde massorna i den kinesiska nationen under kampen för att förändra samhället.

Denna bok har även en nutida betydelse eftersom den ofullständiga kapitalistiska-demokratiska revolutionens problem – som de kinesiska arbetarna och bönderna ställdes inför – fortfarande utgör enorma hinder i vägen för en verklig befrielse av de delar av världen som utgör två tredjedelar av mänskligheten. Vi uppmanar därför läsare att läsa den och diskutera den, förhoppningsvis som ett sätt att förstå vad som kommer att ske i den nykoloniala världen.

Översättning *Per-Olov Eklund*

⁵ Vi upprepar att hela boken finns i svensk översättning på marxistarkivet. – *Red.*